

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاښد تن من مېباد بدین بوم ویر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت

ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا

۵ جولای ۲۰۱۰

بیانید پښتو بیاموزیم

ګړنۍ پښتو او لغتونه

(محاورة و لغات پښتو)

د پښتو ۱۷ لوست

(درس ۱۷ پښتو)

درس امروز را با آموختن کلمه زیبای (دوست داشتن) در پښتو میاموزیم. آن گونه که فکر میشود این کلمه را به پښتو استعمال کردن و بکار بردن سهل و آسان نیست، دری زبانان ارجمند در محاوره به مشکلات مواجه میشوند مثلاً اگر بخواهیم بگوئیم:

من وطنم را بسیار دوست دارم آنرا در پښتو به دو صورت افاده کرده میتوانیم:

۱- پر ما خپل وطن (هېواد) ډېر گران دی و یا

۲- زه له خپل وطن (هېواد) سره ډېره مینه لرم

پیش از آن که صورت ساختمان چنین جملات را آموخته باشیم، ببینیم که شما علاقه مند ارجمند این چند جمله را چه گونه و چسان به پښتو میگوئید:

- من تو (شما، احمد، آنها، زینب و...) را دوست دارم.

- شما مرا دوست دارید؟

....

یک دو مثال از جملات بالا را در ذیل مشاهده نمائید:

- ته پر ما گران یې - یعنی من ترا دوست دارم.

- تاسو پر ما گران یاستی - شما را دوست دارم.

- زه له تا سره مینه لرم - ترا دوست دارم یا من ترا دوست دارم.

- زه له تاسو سره مینه لرم - شما را دوست دارم، من به شما مهر میورزم.

۱- ساختمان شکل اول:

به این جملات نظر بیاندازید و شکل ساختمان آنها را به دقت ملاحظه فرمائید:

- حفیظ خان پر زینبه ډېر گران دی.

- زینبه هم پر حفیظ خان ډېره گرانه ده.

- دی (دا، تاسو، هغه) پر ما گران دی.

- زه پر تا گرام یم؟

درین جملات، ضمائر (اسماء) من حیث مفعول در اول جمله و ندرتاً در قسمت دوم جا میگیرند.

حرف ارتباطی (پُر) با فاعل یکجا میباشد بعد ازان صفت (گران ، گرانه ، گران و گرانی) که در پشتو مدام تابعیت از مفعول میکند جا گرفته و در اخیر فعل (بودن) تصریف میگردد.

به این مثال ساده دقت کنید:

- من ترا دوست دارم.

من - فاعل (پر ما یا ما ته)

تو - مفعول (ته)

دوست - صفت (گران)

دارم - فعل (بی)

- ته پر ما یا ما ته گران بی یا

- پرما ته گران بی این نوع جملات بیشتر برای تأکید و یا جواب سؤال استعمال میشود.

- په دغیه ډله کې څوک پر تا ډېر گران دی؟

- پر ما ته ډېر گران بی.

به این مثالها توجه فرمائید و آنها را با آنچه تشریح شده مقایسه و تطبیق نمائید:

- دی پر ما ډېر گران دی.

- هغه پر دې گرانه ده نو ځکه کله چې ناجوره شي نو دا ژاري.

- دا پر تا څومره گرانه ده؟

- نور څوک پر تاسو گران دی؟

- ته پر چا ډېر گران بی؟

- زه مې پر خپل پلار ډېر گران (گرانه) یم (یمه)

۲- ساختمان شکل دوم:

جملات ذیل را مشاهده فرمائید:

- مور لیه تاسو سره ډېره مینه لرو.

- هغه له ما سره ډېره مینه لري.

وقتی به مثالهای فوق نظر می اندازیم، میبینیم که ضمائر و اسماء بحیث فاعل در اول جمله و حرفهای (له و سره) که در وسط شان مفعول و بعد ازان کلمه (مینه) و در اخیر هم مصدر داشتن (لرل) تصریف گردیده است. با در نظر داشتن این قاعده میتوانیم مطلب خود را بیان داریم.

- هغه نجلی له خپلي ترور سره ډېره مینه لري او هغه هم په خپلي ترور ډېره گرانه ده.

آن دختر عمه اش را بسیار دوست دارد (... به عمه خود محبت میورزد) و عمه اش نیز او را بسیار دوست دارد. مگر بخاطر داشته باشیم که (مینه لرل) بیشتر در مقام عشق و محبت ورزیدن می آید تا دوست داشتن که برای دری زبانان هر دو حالت درست است.

- څوک چې له خپل هېواد سره مینه لري او هیوادوال پر هغه گران وی ، د وطن په لاره کې هر څه چې یې له لاسه کېږي هغه له چا نه سپموي (دریغ نمیکند) .

تر بل پشتو لوست پورې مو په لوی او مهربانه خدای سپارم ، سرلوري او بریالي اوسئ.